

2021

Demandas do Sector

**Foro pola Economía
Social Galega**

1 DEMANDAS DO SECTOR

1.1.-VISIBILIZACIÓN DA ECONOMÍA SOCIAL E POTENCIACIÓN DO SEU CARÁCTER REPRESENTATIVO

Cómpre desenvolver os contidos e actuacións estratéxicas que recolle a propia Lei da Economía Social de Galicia. E para facelo deberíase:

- Ampliar a Mesa de Diálogo Social para que ademais da Xunta, organizacións sindicais e Confederación de Empresarios, a economía social participe en condicións de igualdade na concertación social e poida ter unha voz propia e diferenciada nela.
- Incorporar a economía social, de maneira transversal, no deseño das políticas públicas, fomentando estratexias e actuacións que impliquen de forma coherente e coordinada a diferentes Consellerías e departamentos, nomeadamente entre aquelas que ben polo seu carácter sectorial e competencial, ben polas actividades desenvolvidas, afecten a entidades de economía social. Son sectores estratéxicos para a economía social galega: o mundo rural, servizos sociais, medioambiente, educación, mar, cultura, servizos profesionais e servizos á industria.
- Garantir que tanto o IGAPE como o GAIN teñan como destinatarios as empresas de economía social.
- Elaborar unha proposta de información estatística de temas relacionados coa economía social para que sexan observados dende o Instituto Galego de Estatística.
- Neste marco de potenciar e mellorar os instrumentos de representación institucional, o primeiro é impulsar o Consello Galego da Economía Social, que se constitúe no ano 2019 ao abeiro da Lei de Economía Social de Galicia e que aínda non desenvolveu todas as súas potencialidades como espazo de diálogo, coordinación e colaboración entre os axentes da economía social e a propia administración autonómica, nin todas as funcións que o artigo 10 da referida Lei contempla.
- Tamén mención especial merece o Consello Galego de Cooperativas (COGACO), que precisaría dunha importante revitalización que pase por

un plan de actividades propio e a abordaxe dos procesos de liquidación de cooperativas.

- No marco do ensino concertado, onde o cooperativismo de traballo asociado ten xa unha longa traxectoria de éxito, cómpre activar e dinamizar o funcionamento da Mesa Tripartita de Ensino Concertado da Consellería de Educación da Xunta de Galicia.
- Reconfigurar a consideración dos centros especiais de emprego de iniciativa social como entidades da economía social reforzada e diferenciada do resto de CEE.

Plan Operativo 2021- Demandas do sector @for

Plan Operativo 2021- Demandas do sector @for

Plan Operativo 2021- Demandas do sector @foro

Plan Operativo 2021- Demandas do sector @foresgal

1.2.-REFORMAS LEXISLATIVAS

Ademais do marco xeral normativo, existen lexislacións parciais que afectan a entidades integrantes da economía social. As nosas propostas serían:

- Modificar a Lei da Economía Social de Galicia, de cara a acoutar como axentes da economía social aos centros especiais de emprego de iniciativa social e emprendemento colectivo, quedando excluídos aqueloutros centros especiais de emprego que non teñan ese carácter.
- É preciso levar a cabo unha profunda e consensuada reforma da Lei de Cooperativas de Galicia transformando a norma nunha ferramenta áxil, flexible e adaptada ás novas realidades sociais e económicas.
- Pendente de publicación a reforma e actualización do decreto 156/2007 que regula o procedemento para a cualificación das Empresas de Inserción co obxecto de adecualo ás medidas da lei 44/2007.
Adaptación das diferenzas nos procedementos de cualificación das persoas en inserción (documentación esixida, tempo de permanencia) e nos requisitos para a cualificación das Empresas de Inserción e as súas entidades promotoras (computo anual de persoas traballadoras, porcentaxe dos resultados ou excedentes a reinvestir...)
- Impulsar a non suxeición dos programas de axudas e subvencións das Empresas de Inserción a regulamento de *mínimis*.

1.3.-MEDIDAS CONCRETAS DE IMPULSO DA ECONOMÍA SOCIAL

1.3.1. REDE EUSUMO- POLO DE DESENVOLVEMENTO E INNOVACIÓN PARA A ECONOMÍA SOCIAL.

Trátase de **consolidar a Rede Eusumo** como instrumento central de xestión do ecosistema de emprendemento da economía social galega e de desenvolvemento dos ODS, ao mesmo tempo que dar un salto cualitativo tanto na súa estrutura organizativa, de cara a facilitar unha maior coordinación, orientado a ser un executor das políticas de crecemento sectorial da economía social e un inspirador de políticas de innovación social no sector da economía social.

Concretamente, propomos:

- Dotar de espazos físicos tanto de coworking como para as entidades representativas, conformando un ecosistema de economía social.
- Conformación dun observatorio de economía social, no que cada ano se estuden diferentes ámbitos da economía social.
- Habilitar ou ampliar o portal da Rede Eusumo como un portal e /ou espazo, (similar ao portal EURES: <https://ec.europa.eu/eures/public/es/homepage>) que agrupe e facilite tanto a nivel local, autonómico, nacional, europeo e internacional a aposta pola Economía Social (ES) e no que se recollan distintos aspectos:
  - Ofertas de emprego de E.S, demandantes de emprego...
  - Formación para entidades de E.S
  - Proxectos colaborativos entre entidades de E.S
  - Normativa relativa a E.S

1.3.2. FOMENTO DE POLÍTICAS SECTORIAIS DE APOIO Á ECONOMÍA SOCIAL

Establecer políticas activas para estimular o emprego de fórmulas de Economía Social en sectores estratéxicos de acordo aos eixos do plan de recuperación.

Os plans establecidos nas accións poderíanse estimular a través de convocatorias de axudas á transformación, así como a través da contratación

pública responsable e por último, eliminando trabas legislativas que impiden o acceso á economía social ou que a establezan como preferente.

A. Programa de transformación de empresas mercantís ou outras formas xurídicas en empresas de economía social.

Un dos espazos de intervención claro é no caso das empresas mercantís en que —por motivos de viabilidade económica ou derivados da sucesión da propiedade—, sexa viable mantelas e transformalas en empresas de economía social. É importante destacar que a transformación en Sociedade Laboral é relativamente doada.

Transformación doutras organizacións, cuxa forma xurídica non se adapta ou ten limitacións, en empresas de economía social. Exemplos de sectores poderían ser:

- I. Sociedades civís, tanto no ámbito das confrarías de pescadores como no ámbito das explotacións agrarias.
- II. Asociacións de profesionais, que realizan unha actividade económica de prestación de servizos sociais (Economía dos coidados), como por exemplo: Educación Infantil, Casas do Niño ou Casas do Maior. Estes dispositivos que financia Benestar social para entidades non lucrativas, en moitos casos son asociacións de profesionais. Esta fórmula non é a axeitada e poderíase tratar de influír na Consellería para que sexa viable facelos a través doutras formulas empresariais da economía social.
- III. Asociacións culturais, pois presentan unha problemática similar ás asociacións que prestan servizos sociais. *(fálase delas máis adiante, no punto 6, pero penso que deberían aparecer tamén no apartado de transformación como un exemplo máis, pola súa importancia).*

B. Crecemento da economía social en determinados sectores

onde se poden aproveitar as súas características singulares ou o tipo de resultados que xera. Os sectores prioritarios serían:

1. Sector da economía dos coidados.

A necesidade de adaptar instrumentos de conciliación e dos coidados no rural fai que podan xurdir oportunidades para a economía social. En particular, cómpre regularizar o uso da fórmula asociativa sen ánimo de lucro como

vehículo para a xestión deste tipo de dispositivos cando se trate na práctica de asociacións de profesionais. Dende o noso punto de vista si se quere manter o carácter “non lucrativo” poderían ser as cooperativas sen ánimo de lucro a fórmula elixida, convivindo con asociacións que realizan actividade económica, realmente cunha base social.

Neste eido falamos de centros de Educación Infantil, Casas Niño e Casas do Maior.

Un instrumento que merece un tratamento especial é o uso da cooperativa de *cohousing*, como fórmula complementaria ás residencias no rural galego. A extensión desta fórmula por parte de Benestar Social podería ser unha fonte de creación de cooperativas de usuarios.

2. Sector da economía circular

No ámbito do cooperativismo agroalimentario:

- Apoio á difusión do coñecemento de aplicacións, dende as cooperativas agroalimentarias, de solucións aos requisitos medioambientais das persoas socias das mesmas.
- Apoio ao deseño e posta en marcha de solucións de economía circular, bioeconomía, eficiencia enerxética e utilización de enerxías renovables de tipo colectivo ás que poidan adherirse as persoas socias. Desenvolvemento de proxectos de reciclaxe colectivo de residuos das explotacións. Apoio á negociación e xestión da enerxía de xeito colectivo. Apoios ás instalacións cooperativas de enerxías renovables.
- Apoio á promoción de iniciativas e proxectos para a redución de emisións de gases de efecto invernadoiro e amoníaco.
- Apoio a proxectos á implantación de servizos de fertilización de equilibrio eficiente no uso de fertilizantes químicos e a promoción da extensión dos fertilizantes verdes.
- Apoio a proxectos de impulso e implantación do uso e aplicación de fitosanitarios respectuosos co medioambiente.

No ámbito da xestión de residuos:

- Podemos identificar anteprojectos na recollida de aceite: posible ampliación da cadea de valor do proceso de recollida que fai a cooperativas de Mulleres Colleiteiras. Este proxecto podería ter unha escalabilidade a nivel de Galicia.
- Podemos identificar ampliacións da cadea de valor na recollida de roupa. Evolucionando a actividade que realiza a Empresa de Inserción del sector téxtil.
- Podemos identificar ampliacións da cadea de valor dentro do tratamento do plástico.

3. Sector da silvicultura

Para activar este potencial de emprendemento, sería preciso establecer os contratos de xestión previstos na Lei de Montes de Galicia, e que as cooperativas ou outras fórmulas de economía social, poidan ser beneficiarias dos mesmos.

4. Sector de cooperativas de plataforma

Liñas de apoio específicas e acompañamento no desenvolvemento de modelos de negocio de plataforma en Internet: cooperativas nos ámbitos dos servizos ás persoas, no transporte e loxística, *cohousing*, posta en valor de recursos ociosos no ámbito rural, etc.

5. Sector cultural

Existe unha importante regularización das relacións laborais e empresariais por facer. Trátase dun sector onde convive a economía informal e onde se “abusa” do emprego da fórmula asociativa para a realización de actividades empresariais. A modo de exemplo cabe citar: Profesores de bandas de música.

6. Sectores TIC e industrial:

- I. Apoio á modernización industrial, fomentando a colaboración co sector TIC.
- II. Liñas de apoio a proxectos conxuntos do sector TIC e industrial para acceso a novos mercados, consistentes en persoal técnico de apoio para

a elaboración dos proxectos e subvencións que cubran os gastos de creación de entidade conxunta (sexa UTE, AIE ou unha nova empresa)

1.3.3. OUTRAS MEDIDAS TRANSVERSAIS DE FOMENTO DA ECONOMÍA SOCIAL

No eido de proxectos de transformación estrutural do sector da economía social, destacar as seguintes liñas de actuación:

- Dotar con suficiencia o financiamento de programas de formación dual ocupacional para todos os centros especiais de emprego e de iniciativa social e emprendemento colectivo e empresas de inserción para posibilitar así o emprego de colectivos de difícil inserción e sen formación ou experiencia (persoas paradas de longa duración, maiores de 45 anos, mulleres e persoas que viven no rural etc).
- Mellora dos aspectos rexistrals, tanto das cooperativas como das sociedades laborais.
- Incorporación da economía social na oferta curricular no ensino superior. Nese sentido, cómpre promover e apoiar dende a administración autonómica e de acordo coas universidades públicas galegas, a introdución desa oferta nos plans de estudos oficiais e na oferta de posgrao e títulos propios das universidades.
- Adoptar as medidas necesarias para o efectivo control da obriga de cumprir a Lei Xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social no relativo ao cumprimento da cota do 2% para persoas con discapacidade en empresas de máis de 50 persoas traballadoras.
- O aumento da dotación orzamentaria destinada ás entidades representativas da economía social, permitindo así a súa sustentabilidade económica e capacidade de actuación representativa e funcionamento.
- Accións para diminuír a brecha dixital de colectivos en exclusión (acceso a conectividade, a recursos TIC) que permita o acceso a formación

1.4.-CONTRATACIÓN PÚBLICA E ECONOMÍA SOCIAL

A Lei 9/2017, de 8 de novembro, de Contratos do Sector Público supuxo un avance importante respecto da normativa anterior no relativo á introdución de elementos técnicos favorecedores da maior presenza da economía social na contratación pública, pero aínda segue sendo necesario afondar e concretar prácticas no seo das administracións que fagan efectivo o obxectivo e finalidade da Lei definindo no seu artigo 1.3 de facilitar o acceso á contratación pública das empresa de economía social.

Nese sentido, é preciso:

- Aumentar o número e volume económico total dos contratos reservados a empresas de inserción e centros especiais de emprego de iniciativa social, tendente a cumprir coa obrigatoriedade da reserva de contratos nas diferentes Consellerías, acorde coa vontade de camiñar cara unha contratación pública estratéxica máis social e responsable.
- Difundir o modelo de licitación de contratos reservados e fomentalo, non só no ámbito da administración autonómica, senón tamén nas administracións locais e provinciais.
- Garantir un normal funcionamento da Comisión de seguimento da Reserva de Contratos, e establecer nela uns obxectivos cuantitativos plurianuais obrigatorios deste tipo de contratación.
- Desenvolver un plan de formación nas unidades de contratación e ámbitos de intervención para evitar limitacións e trabas adicionais ás licitacións de contratos con reserva, e normalizar así o seu uso.
- Analizar as posibilidades de implementar licitacións de contratos reservados tendo en conta a oferta dispoñible dos centros especiais de emprego de iniciativa social e emprendemento colectivo e as empresas de inserción. Desenvolver tamén, programas de adaptación dos centros especiais de emprego de iniciativa social e emprendemento colectivo e das empresas de inserción a novas actividades con potencialidade de ser incorporadas estratéxicamente á contratación con reserva de mercado.

- Potenciar a actuación de control e seguimento das unidades administrativas contratantes nos documentos con reserva de mercado ás empresas adxudicatarias, a fin de garantir o efectivo cumprimento das cláusulas sociais comprometidas nas súas propostas na licitación.

#EuSonEconomíaSocial
→ EDUCACIÓN

PROGRAMAS DE FORMACIÓN DUAL OCUPACIONAL PARA OS CENTROS ESPECIAIS DE EMPREGO E DE INICIATIVA SOCIAL E EMPRENDIMENTO COLECTIVO E EMPRESAS DE INSERCIÓN

MÁIS FINANCIAMENTO

Plan Operativo 2021- Demandas do sector @foresgal

#EuSonEconomíaSocial
→ EDUCACIÓN

QUE A ECONOMÍA SOCIAL FIGURE NA OFERTA CURRICULAR

NO ENSINO SUPERIOR

Plan Operativo 2021- Demandas do sector @foresgal

#EuSonEconomíaSocial
→ LABORAL

AUMENTAR NÚMERO E VOLUME ECONÓMICO DOS CONTRATOS RESERVADOS A EI E CEE DE INICIATIVA SOCIAL

MÁIS CONTRATOS RESERVADOS

Plan Operativo 2021- Demandas do sector @foresgal

#EuSonEconomíaSocial
→ TIC

DE COLECTIVOS EN EXCLUSIÓN (ACCESO A CONECTIVIDADE, RECURSOS TIC...)

NON Á BRECHA DIXITAL

Plan Operativo 2021- Demandas do sector @foresgal

1.5.-PROPOSTAS PARA TRASLADAR A OUTROS ÁMBITOS INSTITUCIONAIS

Alén das propostas recollidas nos puntos anteriores, existen algunhas cuestións que exceden o ámbito autonómico pero sobre as que cómpre ter unha postura activa para a súa toma en consideración e traslado ao correspondente ámbito institucional con competencia para mudalas. En concreto, proponse:

- Unha urxente reforma da Lei 20/1990, de Réxime Fiscal das Cooperativas que quedou verdadeiramente obsoleta; actualmente xera importantes incertezas e inseguridades xurídicas, ademais de ter perdido boa parte do seu efecto de fomento do cooperativismo.
- Actualizar a normativa reguladora das Sociedades Agrarias de Transformación (SAT), que se rexen polo RD 1776/1981 e a Orde de 14/09/1992, de cara a unha mellor e maior concreción en aspectos tales como os trámites para a legalización de libros ou o establecemento da posibilidade-de de exercer actividades diferentes das recollidas no artigo 1º do RD 1776/1981.
- Impulsar a modificación da Lei estatal de economía social de cara a acoutar como axentes da mesma, aos centros especiais de emprego de iniciativa social e emprendemento colectivo, quedando excluídos aqueles centros especiais de emprego que non teñan ese carácter.
- Impulso do necesario desenvolvemento da normativa reguladora das sociedades participadas, figura xa contemplada na Lei 44/2015, de 14 de outubro, de Sociedades Laborais e Participadas, que aínda hoxe non está desenvolvida nin ten regulamentado os seus procedementos de constitución e rexistros.
- Modificación das normas xurídicas de constitución de sociedades laborais do ámbito mercantil, na liña de homologar os procesos e procedementos necesarios para unha máis rápida inscrición destas

sociedades, en termos homologables ás SLNE (Sociedade Limitada Nova Empresa).

- Modificación das normas fiscais que afectan ás sociedades laborais para equipar os beneficios fiscais aos das cooperativas de traballo asociado (exemplo: tipo reducido do Imposto sobre Sociedades)
- Flexibilizar os prazos de descalificación de sociedades polo incumprimento do número mínimo de persoas socias, establecendo unha moratoria debido á crise xerada pola Covid-19 (exemplo: empresa de hostalaría con imposibilidade de ampliar de dúas a tres persoas socias)
- Actualización da Lei 44/2007, do 13 de decembro, para a regulación do réxime das empresas de inserción, de cara a adaptala á nova realidade, permitindo unha maior flexibilidade na actuación destas empresas.
- Modificacións das leis fiscais correspondentes que contemplan a exención ou bonificación do 100 % das empresas de inserción, tanto no Imposto Actividades Económicas como no de Sociedades.
- Fomentar o deseño de accións de interese común para todas ou algunha entidade de economía social que faciliten ou melloren os resultados das entidades integradas na Rede Eusumo, por exemplo: accións de formación, fomento e acompañamento no proceso de internacionalización das entidades de E.S, compras conxuntas, campañas de difusión....
- Impulsar a creación de Empresas de Inserción en todas a comunidades autónomas que aínda non han regulado o sector.
- Impulsar a non suxeición dos programas de axudas e subvencións das Empresas de Inserción a regulamento de mínimos.